

Dajcie mi spokój

WŁADYSŁAW SZLENGEL

CO CZYTAŁEM UMARŁYM

Dajcie mi spokój

Stój, przyjacielu —
gdy chcesz powiedzieć,
co mnie tu czeka.
Dajcie mi spokój —
ja nie chcę wiedzieć,
nie jestem ciekaw!
Nie znoś mi wieści
z tajnych gazetek,
a zwłaszcza
nie znoś mi wieści
gumowych panów
w oślizgłych płaszczach.
Ani tych, co wiedzą,
ani tych, co znają,
ani tych, co słyszeli,
co w warsztacie gadają.
Dat mi nie dawaj,
nie szeptaj na boku,
nie jestem ciekaw,
dajcie mi spokój!

O co ci chodzi,
czego ci szkoda,
co jeszcze pragniesz
zdążyć i dodać?
Jeszcze ci życia
chęć nie osłabła,
boisz się, że nas
poślą do diabła...
Kto ty jesteś? Żyd.
10 milionów Żydów
pije whisky co dnia
i liże ice krem soda¹
w USA.
I piją sok grejpfrutów
przed lunchem i rano.
Szkoda ci Żydów?
Zostaną!...

Nie Żydzi załęknieni,
Żydzi chorzy i drżący,
ale Żydzi stadionów,

Tajemnica

---

¹ice krem soda (z ang.) — deser lodowy z wodą sodową a. z napojem gazowanym. [przypis edytorski]

Żydzi śpiewający —
Dajcie mi spokój,
po co te szepty,
ten optymista,
ten znowu sceptyk,
o co te targi,
O kim tu mowa?

Bujda, panowie —
do góry głowa,
Tomasz Mann² pisze nową powieść,
Chaplin³ kręci i znów będzie pierwszy,
Tuwim⁴ w Rio znalazł pustkowie
i wyda tom wierszy,
Huberman⁵ stroi skrzypce,
z wyдутą kpiąco wargą
próbuję sonatinę⁶
non troppo⁷ i largo⁸,
Einstein⁹ jest bezpieczny,
przeżuwa w cichości
raz jeszcze słusność
teorii względności.
Feuchtwanger¹⁰, owszem — w sercu Żyda
dzieli się naszą troską,
ale przeżyje, panowie, i wyda
znów *Wojnę żydowską*.
Lopek Krukowski¹¹ — kuzyn Mlińczyka¹²,
jest w USA.
Pomyślcie, panowie — krótko: Wells¹³
i ja — — — — —

Czego wam szkoda?
100 porządkowych?

---

²Mann, Tomasz (1875–1955) — niemiecki prozaik, laureat Nagrody Nobla w roku 1929, autor m. in. powieści *Czarodziejska góra* (1924) i *Doktor Faustus* (1947). [przypis edytorski]

³Chaplin, Charlie — właśc. Charles Spencer Chaplin, (1889–1977), aktor komiczny i reżyser, gwiazda kina niemego. Urodzony w Londynie, karierę zrobił w USA. Stworzył postać trampa Charliego, biedaka o złotym sercu, wyposażonego w melonik, muszkę i laseczkę. W filmie *Dyktator* (1940) parodiował Adolfa Hitlera. [przypis edytorski]

⁴Tuwim, Julian (1894–1953) — polski poeta, pisarz, satyryk, tłumacz poezji ros., fr. i niem. W dwudziestym wieku międzywojennym był jedną z najpopularniejszych postaci świata literackiego; współzałożyciel kabaretu Pikador i grupy poetyckiej Skamander, blisko związany z „Wiadomościami Literackimi”. W latach 1939–1936 na emigracji, m. in. w Rio de Janeiro. [przypis edytorski]

⁵Huberman, Bronisław (1882–1947) — skrzypek-wirtuoz i pedagog muzyczny pochodzenia żydowskiego. [przypis edytorski]

⁶sonatina — krótki, dwu- lub trzyczęściowy utwór muzyczny. [przypis edytorski]

⁷non troppo (wł.) — nie zanadto (określenie uszczegóławiające tempo muzyczne). [przypis edytorski]

⁸largo (wł.) — szeroko (określenie powolnego tempa muzycznego). [przypis edytorski]

⁹Einstein, Albert (1879–1955) — urodzony w Niemczech fizyk-teoretyk pochodzenia żydowskiego, autor teorii względności (szczególna teoria względności, wraz ze słynnym równaniem $E=mc^2$, ustalającym równowagę między masą a energią powstała w 1905 roku, ogólna teoria względności, stanowiąca teorię grawitacji, opublikowana została w 1916 roku). [przypis edytorski]

¹⁰Feuchtwanger, Lion — właśc. Jakub Arje (1884–1958), autor m.in. powieści *Żyd Süß* (1925), na podstawie której Veit Harlan nakręcił propagandowy, a niezgodny z jej wymową film, oraz *Wojny żydowskiej* (1932), której jednym z bohaterów jest Józef Flawiusz. [przypis edytorski]

¹¹Krukowski, Kazimierz (1901–1984) — aktor kabaretowy, rewiowy i filmowy pochodzenia żydowskiego; używał pseudonimu „Lopek”. [przypis edytorski]

¹²Majer Mlińczyk — postać Żyda z getta, w którą wcielił się Władysław Szlengel w swoich występach kabaretowych. [przypis edytorski]

¹³Wells, Herbert George (1866–1946) — pisarz, klasyk fantastyki naukowej, autor m. in. *Wojny światów*, *Webikulu czasu* i *Wyspy doktora Moreau*. [przypis edytorski]

facetów z gminy¹⁴?
Cóż to za głowy?
Czego żalować,
czego tu skąpić.
Al Capone¹⁵ żyje,
już on ich zastąpi.
Pomyśl przez chwilę,
przyjrzyj się z bliska,
co świat tu traci
albo co zyska.
A ty tracisz noce,
ssiesz język suchy,
szukasz na szpaltach
nowej otuchy —
Miętosisz w ręku
gazetek szmaty,
żujesz jak krowa
komunikaty.
Pomyśl króciutko
w takiej godzinie,
Tolek Słonimski¹⁶
siedzi w Londynie.
Czego się błąkasz?
i stękasz w kącie,
co też się dzieje
na wschodnim froncie,
Algier i Tunis,
Tulon — Maroko —¹⁷
a ja to wszystko
to mam głęboko.
Ja się pocieszam,
że został geniusz.
Film Walt Disneja¹⁸
*aere perennius*¹⁹.
Nic mi nie donoś,
za rękaw nie chwytaj,
nie mów na ucho,
nic mi nie czytaj,
że od pierwszego,
że znów Treblinka²⁰.
Wódka jest dobra.
Ciepłe dziewczynki.
Jak ci się życie
wyda za krótkie,
przyjdź, przyjacielu,

Alkohol

¹⁴*Gmina* — potoczne określenie Rady Żydowskiej, reprezentującej mieszkańców getta przed władzami okupacyjnymi. [przypis edytorski]

¹⁵*Al Capone* — właśc. Alphonse Gabriel Capone, pseudonim Scarface (1899–1947) amerykański gangster pochodzenia włoskiego, działający w Chicago. [przypis edytorski]

¹⁶*Słonimski, Antoni* (1895–1976) — poeta, felietonista i humorysta pochodzenia żydowskiego, członek grupy literackiej „Skamander”, w czasie wojny na emigracji w Paryżu i w Londynie, po wojnie działał w Związku Literatów Polskich i w opozycji. [przypis edytorski]

¹⁷*Algier i Tunis, Tulon — Maroko* — — aluzje do działań wojennych w Afryce. [przypis edytorski]

¹⁸*Disney, Walt* (1901–1966) — amerykański animator, reżyser i producent filmowy, założyciel istniejącego do dziś studia filmowego. [przypis edytorski]

¹⁹*aere perennius* (łac.) — trwalszy od spiżu (Horacy, Pieśń III, 30). [przypis edytorski]

²⁰*Treblinka* — obóz zagłady funkcjonujący w okresie od lipca 1942 roku do listopada 1943 roku w pobliżu wsi Treblinka w obecnym województwie mazowieckim; kierowano do niego Żydów z polskich gett w ramach akcji zagłady Żydów noszącej kryptonim Reinhardt; w obozie funkcjonowały komory gazowe. [przypis edytorski]

weź mnie na wódkę.
Żonkę przyprowadź
cudzą lub swoją,
niech się kieliszki
dwoją i troją —
Ja komunikat
dam ci wspaniały,
rymem i rytmem
przetkany cały.
Pijmy za zdrowie
Julka Tuwima,
dobrze, że w Rio
i że przetrzyma.
Pijmy za zdrowie
Wellsa i Lopka
i dajcie mi spokój.
Kropka.

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/szlengel-dajcie-mi-spokoj/>

Tekst opracowany na podstawie: Władysław Szlengel, *Co czytałem umarłym*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1979.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Publikacja sfinansowana ze środków pozostałych ze zbiorów, które nie zakończyły się sukcesem.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Agnieszka Tulicka, Aleksandra Kopeć, Paulina Choromańska, Paweł Koziol.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).